

Itinerari de Natura pels Rials d'Arenys de Mar

Nature Walk among the Dry Streams
of Arenys de Mar

Passejada per l'entorn natural d'Arenys

Surt, passeja pels rials d'Arenys i amorozeix la vista amb el blau del mar com a teló de fons, amb la verdor dels boscos de pins i alzines i amb els tons marronosos del sauló omnipresent. Experimenta la salabror i l'olor de les plantes de rials, vinyes i boscos...

A walk in the natural surroundings of Arenys de Mar

Stroll among the dry streams of the Arenys de Mar landscape and let your eyes take in the blue backdrop of the sea, the greens of pines and holm oaks, and the brown tones of the sand beneath your feet. Feel the salty tang of the sea and breathe in the aromas of plants that fill the stream beds, vineyards and woods...

Arenys de Mar: a land of dry streams, hills and beaches

Arenys de Mar nestles between coastal hills known as the Turó del Mal Temps, to the east, and the Turó de la Pietat (or Turó del Cementiri), to the west. The urban centre follows the course of the Riera d'Arenys (or Riera de Sobirans), a creek that stretches towards the Mediterranean from a col between the Tres Turons and El Corredor in the Parc del Montnegre i el Corredor. The town also crosses some of the rials – the name given to the Mediterranean dry streams that feed into the local creeks – such as the Rial de Sa Clavella or the Rial del Bareu. The municipal area of Arenys de Mar lies on a base of granite that is chemically eroded by the mild, humid climate, gradually changing colour and breaking down to form the granitic sand that is carried by rainwater to our local beaches. The area lies between the sea and the spurs of the Tres Turons, to the west, and Montnegre, to the east, which reach towards the coast along rugged outcrops bristling with American aloe and Barbary fig. The countryside is cut through by a series of dry streams that carry water, sand and mud to the sea following periods of rain. The land is gently sloped and heavily domesticated, the native flora (holm oaks and chasteberry bushes) having been largely replaced by pine groves, vineyards, fields of carob and almond trees,

market gardens and reedbeds... A landscape shaped by man. Yet among this, bee-eaters flick the sky with colour, and foxes and badgers dart furtively about...

Arenys de Mar: terra de rials, turons i platges

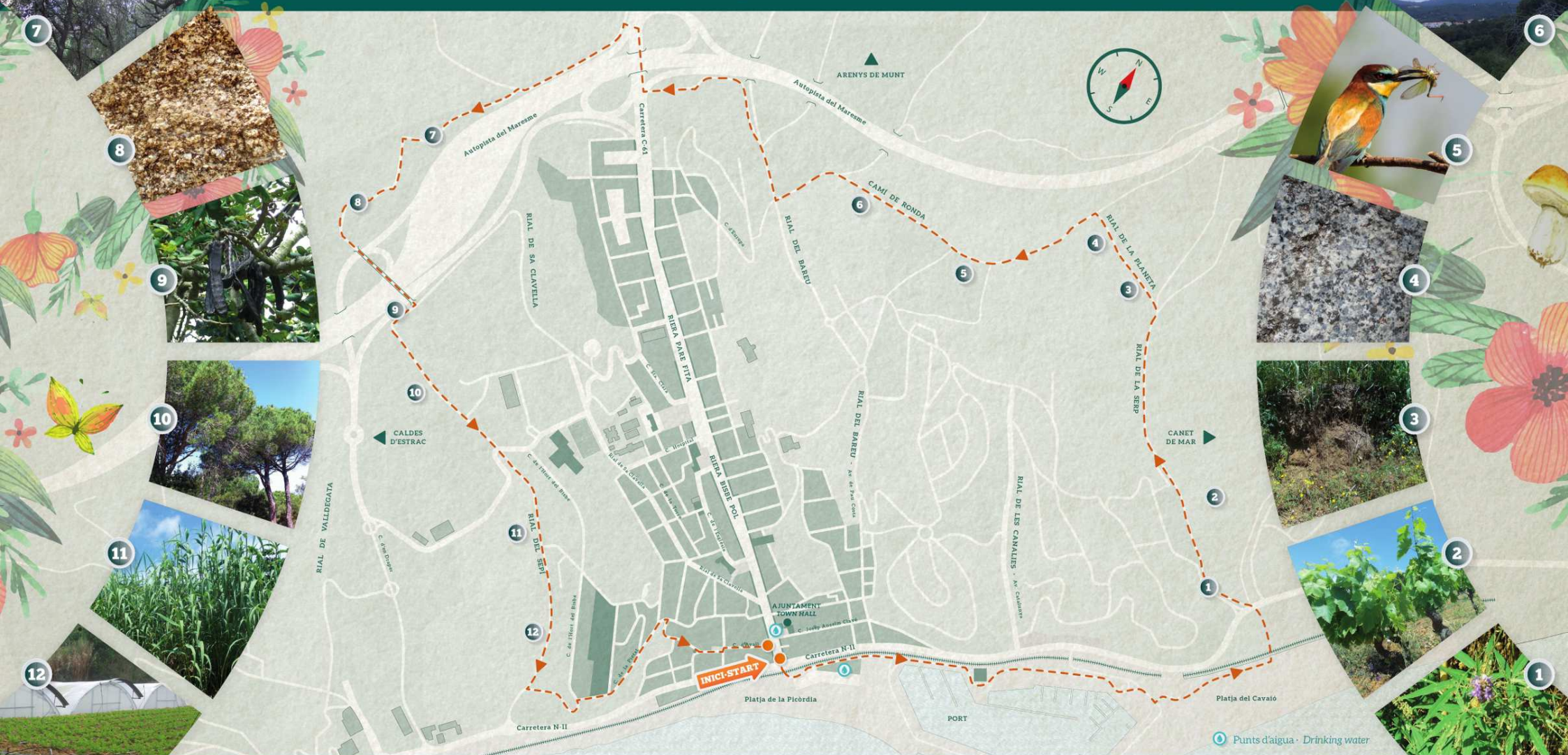
Arenys de Mar es troba enclotat entre els turons del Maltemps –a llevant– i el de la Pietat o del Cementiri –a ponent. El nucli urbà es vertebrava resseguint la Riera d'Arenys –o de Sobirans–, que neix en un coll entre els Tres Turons i el Corredor, al Parc del Montnegre i Corredor. El poble també s'entrellança amb alguns dels rials (nom local que designa afluents de rieres o rieres de mida més modesta), com el de Sa Clavella o el del Bareu.

El terme d'Arenys de Mar reposa sobre uns fonaments de granit que, per mor de la humitat i de les temperatures suaus, es degrada, canvia de color i esdevé el terrer –sauló– que, arrossegat per l'aigua de la pluja, forneix de sorra les nostres platges. El territori s'estén entre el mar i els contraforts dels Tres Turons –a l'oest– i del Montnegre –a l'est– que s'aboquen a la costa a través de penyes abruptes, curulles d'atzavares i figueres de moro. El país és solcat per un reguitzell de rials que menen llurs aigües, sorres i fangs al mar. És un terreny suauament ondulat, amable i força humanitzat: la vegetació que li és natural (alzinars i allocars) ha estat substituïda per pinedes, vinyes, camps de garrofers i ametllers, hortes, erms, canyars... Tot afaïçonat al gust de l'home! Els abellerols esquitxen de colors el cel i les guilles i els tioixons, esquius, campen arreu...

- 1 Corb marí emplomallat - Shag (*Phalacrocorax aristotelis*)
- 2 Tamaríu - Tamarisk (*Tamarix ssp.*)
- 3 Puput - Hoopoe (*Upupa epops*)
- 4 Atzavara - American aloe (*Agave americana*)
- 5 Dragó comú - Common wall gecko (*Tarentola mauritanica*)
- 6 Figuera de moro - Barbary fig (*Opuntia ficus-indica*)
- 7 Oreneta cuablanca - House martin (*Delichon urbica*)
- 8 Gripau comú - Common toad (*Bufo bufo*)

Fotos: Pere Alzina i Elibeny (www.beyondbarcelona.com) - D'Alzina i Elibeny: Fauna Estival
 Fotografies: Pere Alzina i Elibeny excepte "Abellerol", "Corb marí", "Gripau", "Enric Boadasa" - Il·lustració de plànol: "Xant Martí"

Itinerari de Natura pels Rials d'Arenys de Mar

① Punts d'aigua · Drinking water

7 ALZINA (*Quercus ilex*) Arbre de fusta molt dura i pesada que s'utilitzava per fer carbó vegetal fins a meitat del s. XX. Sense la intervenció humana en el paisatge, l'alzinar recobriria la major part de la comarca.
HOLM OAK Tree with very hard, dense wood that was used to make charcoal until the mid-twentieth century. Without human intervention, holm oaks would cover most of the local area.

8 TERRER O SAULÓ El granit, amb la temperatura i humitat elevada, es desfa químicament, canvia de color i es torna d'un marró rogenc. Quan es desgrana esdevé la font d'aportació de sorra a les platges.
GRANITIC SAND In humid conditions, granite is chemically eroded and takes on a reddish-brown colour. It eventually breaks down, becoming a source of sand that is carried as sediment to local beaches.

10 PI PINYER (*Pinus pinea*) L'únic pi amb una capçada esfèrica. S'aprofita sobretot pels pinyons, molt apreciats en la rebosteria catalana (panellets, coques, etc.). La fusta és de mala qualitat. Viu en sòls pobres o sorrencs.
STONE PINE The only pine species with a spherical crown. Cultivated primarily for its edible pine nuts, which are highly prized in Catalan confectionery (panellets, coques, etc.). The wood itself is of very poor quality. Grows in poor or sandy soils.

11 CANYA (*Arundo donax*) Planta forana afavorida per l'home per fixar la sorra dels marges de rieres -mots- i per nasprar mongeteres i tomaqueres. Les seves tiges subterrànies fixen la sorra dels marges.
GIANT CANE Foreign species used by farmers to reinforce the sandy earth of berms along the banks of creeks and dry streams and as support for beanstalks and tomato vines.

9 GARROFER (*Ceratonia siliqua*) Arbre baixet, de tronc gruixut i amb branques que sovint es recargolen i toquen a terra. Es planta per aprofitar el seu fruit, la garrofa, que serveix d'aliment del bestiar i com a base per a la farina.
CAROB TREE Low-standing tree with a thick trunk and hanging branches that often reach the ground. Cultivated for the carob pod, which is used for animal feed and milled for flour.

12 HORTA Allà on arriba l'aigua de pou o de mina, el pagès hi crea una zona fèrtil de regadiu, més productiva que el sequer. Les espècies d'herbes (mongetes, pèsols, etc.) han donat renom al Maresme.
MARKET GARDEN Wherever a well or mine water is available, rural farmers create fertile plots of irrigated land, which are more productive than dryland. Maresme is renowned for its market garden crops (beans, peas, etc.).

1 ALOC (*Vitex agnus-castus*) Arbust típic i natural dels rials i rieres del Maresme. Fa unes flors liloses molt boniques i unes fulles palmades. Ha estat substituït per la canya en molts marges.
CHASTEBERRY Typical bush native to the dry streams and creeks of the Maresme region. Produces attractive lilac flowers and has palmate leaves. Replaced by reed beds along many banks.

4 GRANIT Roca feta a partir de magma refredat sota terra. És composta per tres minerals: quars, mica i feldspat. És el sòcol d'Arenys. És als carreus de les portalades i finestrals de les cases antigues.
GRANITE Rock formed from magma cooled below ground, composed of three minerals: quartz, mica and feldspar. It is the geological basement of Arenys de Mar and can be seen in the stonework of the doorways and windows of old houses in the area.

2 VINYA (*Vitis vinifera*) Designa tant la planta com el camp plantat amb ceps de vinya. Cultiu de sequer -depen de l'aigua de la pluja- per fer el "vi de pagès", normalment amb la pansa blanca -xarel·lo.
COMMON GRAPEVINE Vine species native to the Mediterranean region. Dryland plant (reliant on rainwater) used to make traditional natural wines, or vi de pagès, usually with the white xarel·lo grape.

5 ABELLEROL (*Merops apiaster*) Ocell que cria aquí a l'estiu i passa l'hivern a l'Àfrica. Excava nius en forma de túnel als talussos de sorra on forma colònies de cria. S'alimenta d'abelles, vespes i d'altres insectes.
EUROPEAN BEE-EATER Bird that breeds in the region in summer and migrates to Africa in the winter. Digs out tunnel-like nests in the sand dunes, where it establishes breeding colonies. Feeds on bees, wasps and other insects.

3 MOT Marge de terra que ressegueix la riera o el rial. Serveix per evitar que l'aigua entri a l'interior dels camps. Són recoberts per vegetació (canyar, aloca, bardissa, herbei, etc.).
BERM Mound of sandy earth bordering a creek or dry stream, to prevent water from flowing into the adjacent fields. Usually covered with vegetation (reeds, chasteberry, bramble, grass, etc.).

6 TURÓ Els turons i les carenes sobresurten del fons de les rieres i rials. El relleu costerut contrasta amb els turons arrodonits. Els Tres Turons són el teló de fons del paisatge arenenc.
HILL Hills and ridges rise above the floors of the gullies and creeks. The coastal landscape is thrown into sharp relief against the rounded hills of the Tres Turons, which frame the landscape of Arenys de Mar.